

Relationship between early maladaptive schemas and school adaptation: The mediating role of psychological capital

abstract :

Adaptation to schools today has a special role in the emotional, cognitive and educational development of children and can have a significant impact on their future and career choices, so to investigate the mediating role of psychological capital in the relationship between Initial maladaptive schemas and school adaptation, this study was performed. For this purpose, a sample with a cluster random method that includes 150 seventh and eighth grade students, girls and boys high school in the second district of Tehran was selected and the required information was collected using standard questionnaires. Was collected and analyzed using Pearson correlation matrix and structural equation modeling. The results of correlation matrix study showed that there is a significant and inverse relationship between the total score of early maladaptive schemas in all areas and adaptation to the school and a significant and positive relationship between the total score of psychological capital and adaptation to the school in the total score. In addition, the results of the structural modeling test to measure indirect relationships also showed that early maladaptive schemas can indirectly predict social, emotional, and academic adjustment through psychological capital. Therefore, considering the importance of the study period and students' adaptation to the school and its impact on students' future, these results are more important and due to the learnability of the components of psychological capital, it can be used to reduce the destructive role of schemas. Incompatibility helped in adapting to the school.

Keywords: School adaptation, psychological capital, early maladaptive schemas, students

<https://doi.org/10.30510/psi.2022.311405.2512>

رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازگاری با آموزشگاه: نقش واسطه‌ای سرمایه روانشناختی

فائزه نصیریان^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۰

دکتر جلیل فتح آبادی (نویسنده مسئول)^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۱۳

دکتر فریبا زرانی^۳

چکیده:

امروزه سازگاری با آموزشگاه‌ها نقش ویژه‌ای در رشد عاطفی، شناختی و تحصیلی کودکان داشته و می‌تواند تاثیر به‌سزایی در آینده و انتخاب شغل آنها نیز داشته باشد، به همین منظور جهت بررسی نقش واسطه‌ای سرمایه روانشناختی در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازگاری با آموزشگاه، این پژوهش انجام گرفت. به همین منظور نمونه‌ای با روش تصادفی خوشه‌ای که شامل ۴۰۸ نفر از دانش‌آموزان پایه هفتم و هشتم، مقطع متوسطه دخترانه و پسرانه منطقه دوم آموزش و پرورش شهر تهران انتخاب گردیده و اطلاعات مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه‌های استاندارد جمع‌آوری و با استفاده از دو روش ماتریس همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج حاصل از بررسی ماتریس همبستگی‌ها نشان داد که رابطه معنی‌دار و معکوسی میان نمره کل طرحواره‌های ناسازگار اولیه در همه حوزه‌ها و سازگاری با آموزشگاه و رابطه معنی‌دار و مثبتی بین نمره‌ی کل سرمایه روانشناختی با سازگاری با آموزشگاه در نمره کل مشاهده می‌شود. بعلاوه نتایج آزمون مدل‌یابی ساختاری برای سنجش روابط غیرمستقیم نیز نشان دادند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه به‌طور غیرمستقیم می‌تواند از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری اجتماعی، عاطفی و تحصیلی را پیش‌بینی نماید. لذا با توجه به اهمیت دوران تحصیل و سازگار شدن دانش‌آموزان با آموزشگاه و تاثیر آن در آینده دانش‌آموزان، این نتایج اهمیت بیشتری پیدا نموده و با توجه به قابل‌یادگیری بودن مولفه‌های سرمایه روانشناختی، می‌توان از آن برای کاهش نقش مخرب طرحواره‌های ناسازگار در سازگاری با آموزشگاه کمک گرفت.

واژگان کلیدی: سازگاری با آموزشگاه، سرمایه روانشناختی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، دانش‌آموزان

^۱کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی کودک و نوجوان، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

fz.nasirian@gmail.com

^۲دانشیار، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

j_fathabadi@sbu.ac.ir

^۳استادیار، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

f_zarani@sbu.ac.ir

سازگاری با محیط از مهمترین دغدغه‌های انسان امروزی است. هر انسانی می‌کوشد تا خود را با محیط فیزیکی و روانی‌اش سازگار کند، زیرا انطباق با شرایط مختلف، از سلامت روانی آدمی حکایت دارد.

گود اشتاین و لاینون^۱ (۱۹۹۵) سازگاری را فرایند پیوسته‌ای تعریف کرده‌اند که در آن، تجارب یادگیری اجتماعی شخص، باعث ایجاد نیازهای روانی‌اش می‌گردد و نیز امکان کسب توانایی و مهارت‌هایی را فراهم می‌سازد که از آن طریق به ارضای نیازها می‌پردازد. چاپلین^۲ (۱۹۸۵) سازگاری را تغییر در فعالیت‌ها به منظور فائق آمدن بر موانع و ارضای نیازهای خود تعریف می‌کند. وی سازگاری را نوعی حل مسئله می‌داند که در آن ارگانیزم یا فرد نیازی دارد که نمی‌تواند با روش‌های قبلی برآورده کند.

سازه سازگاری خود تحت تاثیر متغیرهای دیگری قرار دارد. بر طبق نظریه طرحواره درمانی کودک و نوجوان یکی از عواملی را که بر سازگاری کودک و نوجوان، خصوصا سازگاری عاطفی و اجتماعی با آموزشگاه اثر گذار است، طرحواره‌های ناسازگار اولیه هستند (لووز^۳ ۲۰۱۶). طرحواره‌های ناسازگار اولیه، باورهای بنیادین و قالب‌های فکری در مورد خود، دیگران و جهان هستند که بر اثر عدم ارضا یا ارضای نادرست نیازهای هیجانی بنیادین مطرح شده در نظریه یانگ، در دوره‌های ابتدایی زندگی شکل می‌گیرند و تمام زندگی فرد را تحت تاثیر قرار می‌دهند (یانگ و همکاران ۱۹۹۹).

اگرچه عوامل مربوط به جامعه، مدرسه و همسالان در شکل‌گیری این طرحواره‌ها موثر هستند، اما اثر آنها وسعت و ثبات اثر عوامل خانوادگی را ندارد و نیز این طرحواره‌ها می‌توانند هسته اصلی اختلالات شخصیت، مشکلات منش شناختی خفیف و بسیاری از اختلالات محور یک باشند (یانگ، کلاسکو، ویشار^۴، ۲۰۱۶). طبق نظریه طرحواره درمانی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه از سن ۱۱ سالگی شروع به تثبیت می‌کنند و از آن زمان به بعد برای تغییر در طرحواره‌ها می‌توان از طرحواره درمانی استفاده کرد (آستین^۵ و یانگ، ۱۹۹۷). بنابراین یکی از اولین موقعیت‌هایی که این طرحواره‌های تثبیت شده، فعال می‌شوند و نقش مخربی ایفا می‌کنند، در آموزشگاه است.

این طرحواره‌ها می‌توانند بر تجربیات کودک در مدرسه اثر گذارند و روابط کودک در آموزشگاه و سازگاری او در محیط مدرسه را تحت تاثیر قرار دهند. یانگ (۱۹۹۴) پنج نیاز بنیادین را در نظریه خود معرفی می‌کند و معتقد است این نیازها بین همه افراد بشر مشترک هستند و بر اثر ارضای ناکافی یا زیاده از حد این نیازها طرحواره‌های ناسازگار اولیه شکل می‌گیرند. این نیازها شامل، دلبستگی ایمن به دیگران، خودگردانی، کفایت و هویت، آزادی در بیان نیازها و هیجان‌های سالم، خودانگیختگی^۶ و تفریح و محدودیت‌های^۷ واقع بینانه و خویش‌داری می‌باشد و بر این اساس یانگ هجده نوع طرحواره را در پنج حوزه معرفی می‌کند که در هر حوزه یکی از نیازهای بنیادین برآورده نشده یا بیش از حد برآورده شده است. حوزه اول: بریدگی و طرد، حوزه دوم: خودگردانی و عملکرد مختل، حوزه سوم: محدودیت‌های مختل / خویش‌داری و خود انطباطی ناکافی، حوزه چهارم: دیگر جهت‌مندی. حوزه پنجم: گوش به زنگی بیش از حد و بازداری (یانگ، ۱۹۹۴).

^۱ Good Stein & Laynvn

^۲ Chaplin.JP

^۳ Loose

^۴ Young, Classical, Vishar

^۵ Astin

^۶ spontaneity

^۷ limits

با توجه به این که هریک از این طرحواره‌ها، شناخت‌ها، هیجان‌ها و رفتارهای خاصی را ایجاد می‌کنند و در موقعیت‌های مختلف در صدد گرفتن تایید برای ادامه و تقویت خود هستند و در برابر تغییر مقاومت نشان می‌دهند که می‌تواند اثرات مخربی در سازگاری کودک با آموزشگاه ایجاد کنند و برای تغییر و اصلاح آن می‌توان از رویکرد طرحواره درمانی استفاده کرد، اما با توجه به مقاومت این طرحواره‌ها در درمان و این که امکان درمان برای همه افراد فراهم نیست، احساس نیاز به سازه‌ای که راحت‌تر قابل دستکاری و مداخله باشد و به راحتی در دسترس عموم قرار گیرد در سالهای اخیر در طرحواره درمانی احساس شد.

سرمایه روان‌شناختی یکی از شاخص‌های روان‌شناسی مثبت‌گرایی می‌باشد که با ویژگی‌هایی از قبیل باور فرد به توانایی‌هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره خود و تحمل کردن مشکلات تعریف می‌شود (لوتانز و لوتانز^۸، ۲۰۰۴). برخوردار بودن از سرمایه روان‌شناختی افراد را قادر می‌سازد تا علاوه بر مقابله‌ی بهتر در برابر موقعیت‌های استرس‌زا، کمتر دچار تنش شده، در برابر مشکلات از توان بالایی برخوردار باشند، به دیدگاه روشنی در مورد خود برسند و کمتر تحت تأثیر وقایع روزانه قرار بگیرند، لذا این‌گونه افراد دارای سلامت روان‌شناختی بالاتری نیز هستند (روبینز، واترز، ساکیوپه و میل^۹، ۱۹۹۸).

کارمونا، شوفلی و سالانوا^{۱۰} (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی نقش واسطه‌ای سرمایه روان‌شناختی در میان دانش آموزان پرداخته و دریافتند که سرمایه روان‌شناختی بهتر، منجر به روابط بهتر معلم- دانش آموز و عملکرد بهتر تحصیلی در دانش آموزان می‌شود. گاتام، نینگوجام و ساینگ^{۱۱} (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای دیگر با عنوان تأثیر سرمایه روان‌شناختی بر خوب بودن و مدیریت دانش آموزان نشان دادند که سرمایه روان‌شناختی بر احساس خوب بودن دانش آموزان و مدیریت آنها قویا موثر بوده و بنابراین معلمان، مشاوران و مدیران به صورت یک مجموعه برای رشد سرمایه روان‌شناختی در جهت بهبود عملکرد تحصیلی و روابط دانش آموزان بایستی تلاش نمایند.

نتایج پژوهش یگیت، کیلیک^{۱۲} (۲۰۱۸) با عنوان بدرفتاری فیزیکی و هیجانی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و اختلالات درونی سازی در نوجوانان نشان داد که طرحواره‌های حوزه طرد و بریدگی در کودکان گروه بالینی بیش از گروه بدون اختلال‌های درونی سازی شده بودند و با افسردگی رابطه مثبت و معناداری داشتند.

مطالعه چی، کیم، و کیم^{۱۳} (۲۰۱۸) نیز نشان داد که سازگاری با مدرسه با متغیرهایی مانند ارتباط با همسالان، توانایی شناختی، کارکردهای اجرایی گرم، و نظریه ذهن ارتباط دارد. نتایج تحلیل رگرسیون سلسله‌مراتبی همچنین نشان داد کارکردهای اجرایی گرم توان پیش‌بینی سازگاری با مدرسه را دارد. لی، کیم، و یون^{۱۴} (۲۰۱۸) مطالعه‌ای با در مورد ارتباط با والدین، همسالان، و معلمان بر سازگاری با مدرسه در نوجوانان با سطح اقتصادی ضعیف نشان دادند که نظارت والدین و اعتماد به همسالان اثرات مستقیمی بر سازگاری تحصیلی نوجوانان دارد، در حالی که ارتباط با معلمان بر سازگاری تحصیلی تأثیری نداشته است.

^۸ Luthans

^۹ Robbins, Millet, Caccioppe & Waters

^{۱۰} Carmona-Halty & Schaufeli & Salanova

^{۱۱} Gautam & Ningthoujam & Singh

^{۱۲} Yigit & Kilic

^{۱۳} Chi, Kim & Kim

^{۱۴} Lee, Kim & Yun

صنوبر (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان رابطه شادکامی، تاب‌آوری و خودکارآمدی تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان پسر پایه دهم نشان داد که خودکارآمدی تحصیلی، شادکامی، و تاب‌آوری با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان پسر رابطه مثبت و معناداری داشته است.

رضایی (۱۳۹۷) در مطالعه‌ای با عنوان پیش‌بینی سازگاری تحصیلی بر اساس صفات شخصیت و سرمایه روانشناختی، نشان داد که بین سازگاری تحصیلی و صفات شخصیت صداقت-تواضع، هیجان‌پذیری، برونگرایی، باوجدان بودن، و گشودگی به تجارب ارتباط معناداری وجود دارد. بعلاوه یافته‌های ایشان نشان می‌دهد که بین سازگاری تحصیلی و سرمایه روانشناختی خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری، خوش‌بینی، و سرمایه روانشناختی کل رابطه معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون این مطالعه نیز نشان داد که از بین مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی، امیدواری بیشترین سهم را در تبیین واریانس سازگاری تحصیلی بر عهده دارد.

امینی یگانه (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای در مورد نوجوانان پرورشگاهی و غیر پرورشگاهی که بر روی ۱۷۱ نوجوان ۱۳ تا ۱۷ ساله در مقاطع هفتم، هشتم و نهم شهر تهران انجام داد، نشان داد که از بین مؤلفه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه، طرحواره‌های محرومیت هیجانی، شکست، ایثار، بازداری هیجانی و معیارهای سرسختانه تفاوت معناداری در نوجوانان پرورشگاهی و غیر پرورشگاهی دارند. به نظر (ارز و جادگ^{۱۰}، ۲۰۰۱)، سرمایه روان‌شناختی، سازه‌ای ترکیبی و به هم پیوسته است که چهار مؤلفه ادراکی-شناختی یعنی امید، خوش‌بینی^{۱۶}، خودکارآمدی و تاب‌آوری^{۱۷} را در بر می‌گیرد. این مؤلفه‌ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده، تلاش فرد برای تغییر موقعیت‌های فشارزا را تداوم می‌دهد و او را برای ورود به صحنه‌ی عمل آماده نموده (جادگ و بونو^{۱۸}، ۲۰۰۱)، مقاومت و سرسختی وی در تحقق اهداف را تضمین می‌کند (پارکر، بالتز، یانگ و هاف^{۱۹}، ۲۰۰۱).

لذا با توجه به اهمیت یافتن روانشناسی مثبت‌گرا در دهه‌های اخیر از یک سو و همچنین ورود این حیطه در طرحواره‌درمانی و اهمیت آن در طرحواره‌های مثبت و روانشناسی مثبت‌گرا داده از سوی دیگر و نیز وجود خلا شدید پژوهشی که در رابطه با تأثیرات روانشناسی مثبت‌گرا بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه وجود دارد، سعی می‌شود که در پژوهش حاضر ابتدا به بررسی رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازگاری با آموزشگاه پرداخته و سپس به این موضوع بپردازیم که آیا نقش واسطه‌ای میان سرمایه روانشناختی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازگاری با آموزشگاه وجود دارد؟

لذا برای پاسخگویی به سوالات موضوعه این پژوهش، فرضیات نه‌گانه‌ای تدوین شده است که با روشهای آماری مناسب مورد آزمون قرار خواهند گرفت.

روش تحقیق:

الف-جامعه آماری و روش تجزیه و تحلیل

^{۱۰}Erez & Judge

^{۱۶} optimism

^{۱۷} resilliency

^{۱۸} Judge & Bono

^{۱۹} Parker, Baltes, Young, Huff, Altmann, Lacost & Roberts

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، از نوع پژوهش‌های بنیادی و از نظر شیوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع مطالعات توصیفی (همبستگی) است که در آن از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و همچنین مدل‌یابی معادلات ساختاری یا مدل‌یابی علی^{۲۰}، و نرم افزارهای آماری SPSS و AMOS استفاده گردیده است.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع هفتم و هشتم سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ منطقه دوم شهر تهران است که در گروه سنی ۱۲ تا ۱۴ سال قرار داشته و بصورت نمونه گیری خوشه ای تصادفی تعداد ۲۰۶ دانش آموز پسر و ۲۰۲ دانش آموز دختر و جمعا ۴۰۸ نفر از شش دبیرستان دخترانه و پسرانه انتخاب گردید .

ب- ابزار و مواد

ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه‌های استاندارد میباشد که به شرح زیر مورد استفاده قرار گرفته است:

پرسشنامه سازگاری اجتماعی سینها و سینگ (۱۹۹۳)، پرسشنامه حاضر ۵۵ گویه دارد که نمره‌گذاری آن به صورت صفر و یک است. این پرسشنامه سه مولفه دارد که عبارتند از: سازگاری اجتماعی، سازگاری هیجانی و سازگاری تحصیلی. نمره‌گذاری پرسشنامه براساس صفر و یک به این صورت است که در مورد سوالات بلی نمره ۱ و خیر نمره صفر می‌گیرد. ۳۳ سوال این پرسشنامه به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود.

پرسشنامه تصویری طرحواره کودک دوسلدورف (۲۰۱۸)، این پرسشنامه شامل ۳۶ سوال ۴ گزینه ای به صورت لیکرت می‌باشد که در ۱۸ صفحه طراحی شده است و برای هر دو سوال یک تصویر ارائه می‌شود و کودک ابتدا تصویر را دیده و با توجه به جمله ای که در بالای هر تصویر ذکر شده به دو سوال زیر تصویر، با توجه به احساس خود پاسخ می‌دهد. در این پرسشنامه ۱۸ طرحواره اصلی که جفری یانگ معرفی کرده است را مورد سنجش قرار داده و برای هر طرحواره دو سوال مطرح می‌شود. برای نمره‌گذاری در این پرسشنامه به هر سوال نمره ۱ تا ۴ داده می‌شود. هرگز=۱، به ندرت=۲، اغلب=۳، همیشه=۴. در نمره‌گذاری سوالات مرتبط با طرحواره رهاشدگی به صورت معکوس در نظر گرفته میشود. در صورتی که جمع نمرات دو سوال مرتبط با هر طرحواره مساوی و بالاتر باشد این طرحواره در کودک وجود دارد.

پرسشنامه ۲۴ سوالی سرمایه روانشناختی لوتانز (۲۰۰۷)، این پرسشنامه شامل ۲۴ سوال و ۴ خرده مقیاس امیدواری، تاب‌آوری، خوش بینی و خودکارآمدی است که در آن هر خرده مقیاس ۶ گویه دارد و آزمودنی به هر گویه در مقیاس ۶ درجه ای (کاملا مخالفم=۱ تا کاملا موافقم=۶) لیکرت پاسخ می‌دهد تا سنجش سرمایه روانشناختی مورد سنجش قرار گیرد .

یافته های تحقیق :

یافته های توصیفی مربوط به طرحواره های ناسازگار اولیه (جدول شماره ۱) به تفکیک درحوزه های پنجگانه آن نشان میدهد که بیشترین میانگین کل مربوط به عامل حوزه بریدگی و طرد و کمترین آن مربوط به عامل محدودیت های مختل میباشد.

جدول ۱: آماره های توصیفی متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه (N=۴۰۸)

عامل کلی	زیر مقیاس‌ها	میانگین	انحراف استاندارد
----------	--------------	---------	------------------

^{۲۰} causal modeling

۰/۹۸	۵/۰۵	رهاشدگی / بی ثباتی	حوزه بریدگی و طرد
۱/۶۴	۳/۶۵	بی اعتمادی / بدرفتاری	
۱/۳۰	۵/۳۰	محرومیت هیجانی	
۱/۴۸	۳/۷	نقص / شرم	
۱/۵۰	۳/۳۳	انزوای اجتماعی / بیگانگی	
۳/۸۵	۲۰/۸۳	کل	
۱/۴۳	۳/۰۷۴	وابستگی / بی کفایتی	خودگردانی و عملکرد مختل
۱/۸۳	۴/۳۷	آسیب پذیری	
۱/۲۶	۶/۲۷	خودتحول نیافته / گرفتار	
۱/۵۲	۳/۳۶	شکست	
۴/۶۰	۱۷/۵۲	کل	
۱/۸۹	۳/۶۶	استحقاق / بزرگ منشی	محدودیت های مختل
۱/۴۸	۴/۲۶	خویشتن داری	
۲/۲۱	۷/۹۲	کل	
۱/۶۶	۴/۱۶	اطاعت	دیگر جهت مندی
۱/۳۶	۳/۷۱	ایثار	
۱/۷۴	۴/۹۳	پذیرش خوبی / جلب توجه	
۳/۱۷	۱۲/۸۱	کل	
۱/۴۲	۳/۶۷	منفی گرایی / بدبینی	گوش به زنگی بیش از حد و بازداری
۱/۵۵	۴/۵۳	بازداری هیجانی	
۱/۷۸	۴/۵۰	معیارهای سرسختانه	
۱/۴۷	۳/۶۷	تنبیه	
۴/۳۱	۱۶/۳۹	کل	

ماخذ : یافته های تحقیق

بطور مشابه در متغیر سازگاری با آموزشگاه نیز بیشترین میانگین مربوط به سازگاری عاطفی و کمترین آن مربوط به سازگاری اجتماعی میباشد.

جدول ۲: آماره های توصیفی متغیر سازگاری با آموزشگاه (N=۴۰۸)

عامل کلی	زیر مقیاس ها	میانگین	انحراف استاندارد
----------	--------------	---------	------------------

۳/۱۷	۱۱/۴۸	سازگاری اجتماعی	سازگاری با آموزشگاه
۳/۳۸	۱۲/۷۹	سازگاری عاطفی	
۳/۱۹	۱۲/۷۳	سازگاری تحصیلی	
۸/۱۴	۳۷/۰۱	کل	

ماخذ: یافته های تحقیق

برای متغیر سرمایه اجتماعی (جدول ۳) نیز، مولفه خودکارآمدی با بالاترین میانگین و مولفه خوش بینی با پایین ترین میانگین بدست آمده است.

جدول ۳: آماره های توصیفی متغیر سرمایه روانشناختی (N=۴۰۸)

عامل کلی	زیر مقیاسها	میانگین	انحراف استاندارد
سرمایه روانشناختی	خودکارآمدی	۲۸/۶۹	۵/۴۵
	امیدواری	۲۸/۵۴	۵/۶۹
	تاب آوری	۲۵/۶۱	۵/۵۲
	خوش بینی	۲۶/۳۶	۵/۱۴
	کل	۱۰۹/۱	۱۸/۲۶

ماخذ: یافته های تحقیق

در ادامه و برای اجرای آزمون فرضیات و بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش، لازم بود تا در ابتدا وضعیت توزیع آماری همه متغیرها و مولفه های آنها مورد ارزیابی قرار گیرد. نتایج حاصل از بررسی ها نشان داد که مقادیر چولگی و کشیدگی همه داده ها بین ۲+ و ۲- بوده و لذا همه داده ها در سطح معنیداری ۰.۹۵ اطمینان از توزیع نرمال و بهنجار برخوردار و امکان استفاده از آزمون های پارامتریک با داده های یاد شده امکان پذیر خواهد بود. اجرای ماتریس همبستگی پیرسون برای شش فرضیه اول نشان داد که کلیه فرضیات تدوین شده مورد تایید قرار گرفته است.

فرضیه اول: طرحواره های ناسازگار حوزه طرد و بریدگی با سازگاری با آموزشگاه رابطه معنا داری دارند.

نتایج حاصله از آزمون همبستگی نشان می دهد که میان طرحواره های ناسازگار حوزه طرد و بریدگی با سازگاری با آموزشگاه رابطه منفی و معنیداری وجود دارد. همچنین، نتایج نشان می دهد که رابطه بین مولفه های طرحواره های ناسازگار حوزه طرد شامل مؤلفه های رهاسدگی/بی ثباتی، بی اعتمادی/بدرفتاری، محرومیت هیجانی، نقص/شرم و انزوای اجتماعی/بیگانگی با مؤلفه های سازگاری با آموزشگاه شامل مؤلفه های: سازگاری اجتماعی، سازگاری عاطفی و سازگاری تحصیلی و نمره ی کل سازگاری آموزشگاهی، منفی و از نظر آماری معنادار است.

فرضیه دوم: طرحواره های ناسازگار حوزه دیگر جهت مندی با سازگاری با آموزشگاه رابطه معنا داری دارند

با اجرای ماتریس همبستگی پیرسون مشخص گردید که میان طرحواره‌های ناسازگار حوزه دیگر جهت‌مندی با سازگاری با آموزشگاه رابطه ای منفی و معنادار وجود دارد. ، نتایج این آزمون نشان می‌دهد که رابطه بین مؤلفه‌های طرحواره های ناسازگار حوزه دیگر جهت‌مندی شامل مؤلفه‌های ایثار و پذیرش جویی / جلب توجه با نمره‌ی کل سازگاری با آموزشگاه، منفی و معنادار است.

فرضیه سوم: طرحواره‌های ناسازگار حوزه گوش به زنگی بیش از حد/ بازداری با سازگاری با آموزشگاه رابطه معناداری دارند. نتایج حاصله نشان می‌دهد که میان طرحواره‌های ناسازگار حوزه گوش به زنگی بیش از حد/ بازداری با سازگاری با آموزشگاه رابطه منفی و معنادار وجود دارد. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که رابطه بین منفی گرای/ بدبینی ، بازداری هیجانی و تنبیه با مؤلفه‌های سازگاری با آموزشگاه شامل مؤلفه‌های: سازگاری اجتماعی و عاطفی و نیز نمره کل این متغیر، منفی و معنادار است.

فرضیه چهارم: طرحواره‌های ناسازگار حوزه محدودیت‌های مختل با سازگاری با آموزشگاه رابطه معناداری دارند. نتایج حاصله نشان می‌دهد که رابطه بین نمره‌ی کل طرحواره‌های ناسازگار حوزه محدودیت‌های مختل با سازگاری با آموزشگاه در نمره کل منفی و معنادار است. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که رابطه بین خویشتن داری با مؤلفه‌های سازگاری با آموزشگاه شامل مؤلفه‌های: سازگاری اجتماعی و عاطفی و نیز نمره کل این متغیر، منفی و معنادار است.

فرضیه پنجم: طرحواره‌های ناسازگار حوزه خودگردانی و عملکرد مختل با سازگاری با آموزشگاه رابطه معناداری دارند. نتایج بررسی این فرضیه نشان می‌دهد که رابطه بین نمره‌ی کل طرحواره‌های ناسازگار حوزه خودگردانی و عملکرد مختل با سازگاری با آموزشگاه در نمره کل منفی و معنادار است. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که رابطه بین وابستگی/ بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری و شکست با مؤلفه‌های سازگاری با آموزشگاه شامل مؤلفه‌های: سازگاری اجتماعی و سازگاری عاطفی و سازگاری تحصیلی و نیز نمره کل این متغیر، منفی و معنادار است. البته لازم به ذکر است که میان مولفه خودتحويل نیافته/گرفتار با سازگاری اجتماعی رابطه منفی و معنادار مشاهده گردید و لی با مولفه‌های سازگاری عاطفی و تحصیلی رابطه معناداری مشاهده نگردید.

فرضیه ششم: سرمایه روانشناختی با سازگاری با آموزشگاه رابطه معناداری دارد. نتایج بررسی این فرضیه نشان داد که رابطه بین نمره‌ی کل سرمایه روانشناختی با سازگاری با آموزشگاه در نمره کل مثبت و معنادار است. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که رابطه بین خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی با مؤلفه‌های سازگاری با آموزشگاه شامل مؤلفه‌های: سازگاری اجتماعی و عاطفی و تحصیلی و نیز نمره کل این متغیر، مثبت و معنادار است.

فرضیه هفتم: طرحواره‌های ناسازگار اولیه به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند.

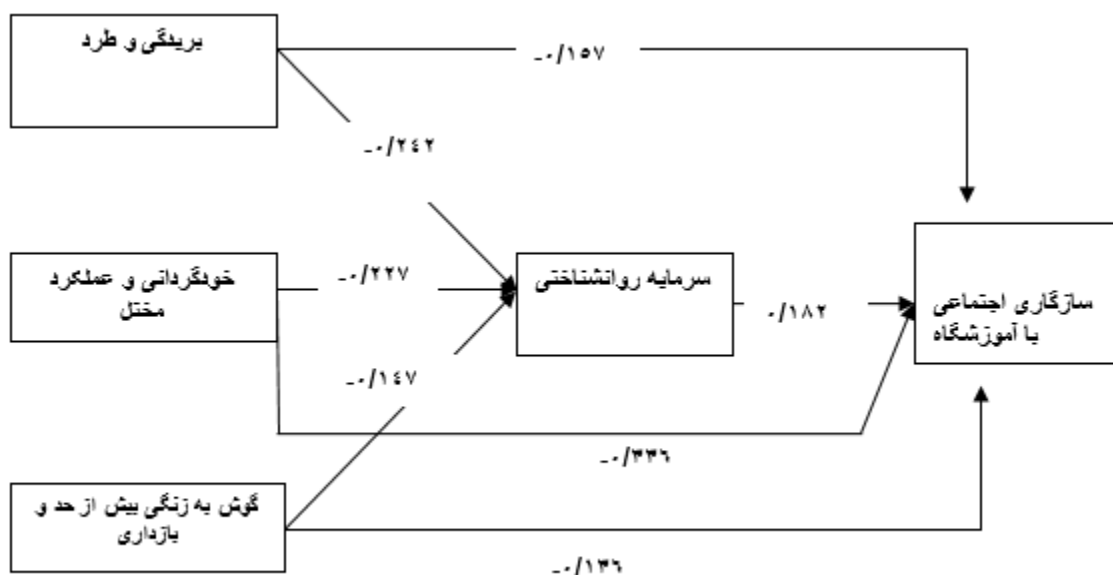
در این بخش، به منظور تبیین الگوی پراکندگی نمرات سازگاری اجتماعی از طریق متغیرهای طرحواره‌های ناسازگار اولیه از طریق سرمایه روانشناختی از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد.

جهت برازش مدل ساختاری پژوهش از تعدادی از شاخصهای نیکویی برازش استفاده شد که در جدول (۴) ارائه شده است. شاخص‌های نیکویی برازش محاسبه شده برای الگوی مفروض بعد از اصلاح (سازگاری اجتماعی) نشان می‌دهد که برازش مناسبی انجام گرفته است. طبق جدول شاخص مجذور خی (X^2) برابر ۱۵/۲۱، شاخص مجذور خی بر درجه آزادی (X^2/df) برابر ۲/۵۳، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI) برابر ۰/۹۸، شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر ۰/۹۶، و خطای ریشه مجذور میانگین تقریب (RMSEA) برابر ۰/۰۱، به دست آمده است، طبق دیدگاه هو و بنتلر (۱۹۹۹)، مقدار بزرگتر از ۰/۹۰ برای شاخص‌های CFI و GFI و مقدار کوچکتر از ۰/۰۶ برای شاخص RMSEA بر برازش مطلوب الگوی مفروض با داده‌ها دلالت

جدول ۴: شاخص‌های نیکویی برازش الگوی مفروض بعد از اصلاح (سازگاری اجتماعی)

RMSEA	CFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	
۰/۰۰۱	۰/۹۹	۰/۹۸	۲/۵۳	۶	۱۵/۲۱	بعد از اصلاح مدل

ماخذ: یافته‌های تحقیق

نمودار ۱- الگوی واسطه‌مندی سازگاری اجتماعی در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با سرمایه روانشناختی

بر اساس نتایج به دست آمده پس از اصلاح مدل و حذف مسیرهای غیر معنادار، متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی و طرد به طور مستقیم ۰/۱۵۷ از واریانس سازگاری اجتماعی و ۰/۲۴۲ از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی در تبیین واریانس سازگاری اجتماعی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان ۰/۰۴۴ می‌باشد. و در کل میزان تبیین واریانس سرمایه روانشناختی ۰/۲۰۱- به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده را می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی و طرد به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری اجتماعی را پیش بینی می‌کند.

متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل به طور مستقیم ۰/۳۳۶- از واریانس سازگاری اجتماعی و ۰/۲۲۷- از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی در تبیین واریانس سازگاری اجتماعی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان ۰/۰۴۱- می‌باشد و در کل میزان تبیین واریانس سرمایه روانشناختی ۰/۳۷۷- به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه

در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری اجتماعی را پیش بینی می کند. و در نهایت اینکه متغیر طرحواره های ناسازگار اولیه در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به طور مستقیم ۰/۱۴۷ - از واریانس سازگاری اجتماعی و ۰/۱۳۶ - از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره های ناسازگار اولیه در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری در تبیین واریانس سازگاری اجتماعی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان ۰/۲۷ می باشد. و در کل میزان تبیین واریانس سازگاری اجتماعی ۰/۱۰۹ - به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می توان چنین عنوان نمود که طرحواره های ناسازگار اولیه در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری اجتماعی را پیش بینی می کند. در سایر موارد روابط مستقیم و غیر مستقیم وکل از نظر آماری معنادار نبود.

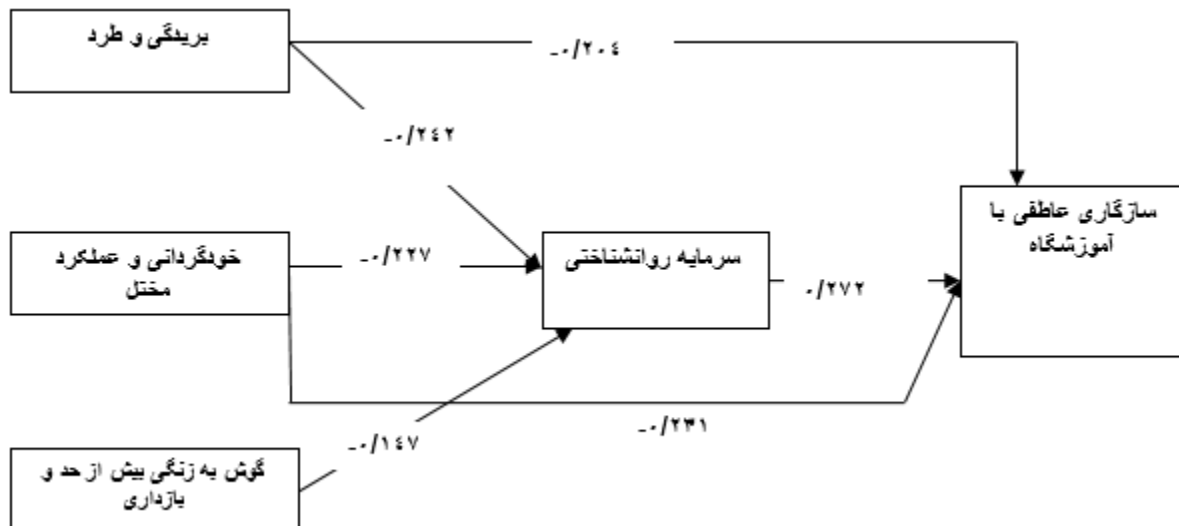
فرضیه هشتم: طرحواره های ناسازگار اولیه به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری عاطفی را پیش بینی می کند

برای آزمون این فرضیه و تبیین الگوی پراکندگی نمرات سازگاری عاطفی از طریق متغیرهای طرحواره های ناسازگار اولیه از طریق سرمایه روانشناختی نیز از روش مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شد. در جدول شماره ۵ تعدادی از شاخص های مهم ارزیابی برازش الگو محاسبه و اریه شده است که با توجه به دیدگاه هو و بنتلر^{۱۱}، مجدداً مطلوب بودن برازش الگوی مفروض، تایید گردید.

جدول ۵: شاخص های نیکویی برازش الگوی مفروض بعد از اصلاح (سازگاری عاطفی)

RMSEA	CFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	بعد از اصلاح مدل
۰/۰۰۱	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۰۶۴	۱	۰/۶۴	

ماخذ: یافته های تحقیق

^{۱۱} Hu & Bentley

نمودار ۲- الگوی واسطه‌مندی سازگاری عاطفی در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با سرمایه روانشناختی

بر اساس نتایج به دست آمده پس از اصلاح مدل و حذف مسیرهای غیر معنادار، متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی و طرد به طور مستقیم ۰/۲۰۴- از واریانس سازگاری عاطفی و ۰/۲۴۲- از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی در تبیین واریانس سازگاری عاطفی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان ۰/۰۶۶ می‌باشد. و در کل میزان تبیین واریانس سازگاری عاطفی ۰/۲۷۰- به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی و طرد به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری عاطفی را پیش بینی می‌کند.

متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل به طور مستقیم ۰/۲۳۱- از واریانس سازگاری عاطفی و ۰/۲۲۷- از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی در تبیین واریانس سازگاری عاطفی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان ۰/۰۶۲- می‌باشد. و در کل میزان تبیین واریانس سرمایه روانشناختی ۰/۲۹۷- به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری عاطفی را پیش بینی می‌کند. و در نهایت اینکه متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به طور مستقیم ۰/۱۴۷- از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری در تبیین واریانس سازگاری عاطفی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان ۰/۰۴۰- می‌باشد. و در کل میزان تبیین واریانس سرمایه روانشناختی ۰/۰۴۰- به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری عاطفی را پیش بینی می‌کند. در سایر موارد روابط مستقیم و غیر مستقیم وکل از نظر آماری معنادار نبود.

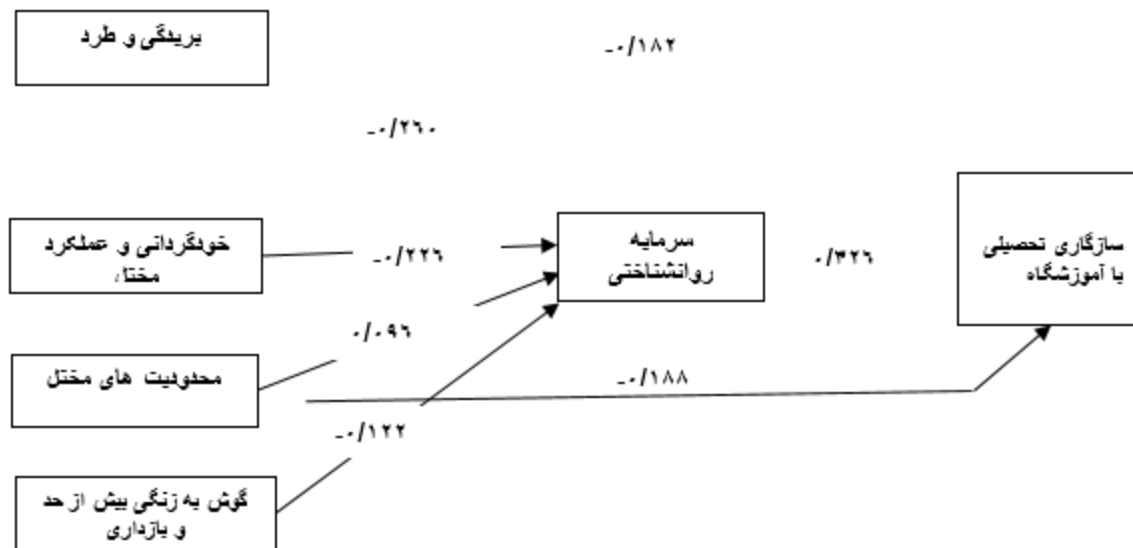
فرضیه نهم: طرحواره‌های ناسازگار اولیه به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری تحصیلی را پیش بینی می‌کند

برای این فرضیه نیز شاخص‌های نیکویی برازش الگوی مفروض بعد از اصلاح (سازگاری تحصیلی) نیز تماماً تایید گردیده و مناسب بودن برازش صورت گرفته را نشان می‌دهد.

جدول ۶: شاخص‌های نیکویی برازش الگوی مفروض بعد از اصلاح (سازگاری تحصیلی)

RMSEA	CFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	
۰/۰۲۴	۰/۹۵	۰/۹۶	۲/۱۵۵	۴	۸/۶۲	بعد از اصلاح مدل

ماخذ: یافته‌های تحقیق

نمودار ۳- الگوی واسطه‌مندی سرمایه روانشناختی در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با سازگاری تحصیلی با آموزشگاه

بر اساس نتایج به دست آمده پس از اصلاح مدل و حذف مسیرهای غیر معنادار، متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی و طرد به طور مستقیم 0.182 - از واریانس سازگاری تحصیلی و 0.260 - از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی در تبیین واریانس سازگاری تحصیلی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان 0.085 می‌باشد. و در کل میزان تبیین واریانس سازگاری تحصیلی 0.267 - به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه بریدگی و طرد به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری تحصیلی را پیش بینی می‌کند.

متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل به طور مستقیم 0.188 - از واریانس سازگاری تحصیلی و 0.226 - از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی در تبیین واریانس سازگاری تحصیلی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به میزان 0.074 - می‌باشد. و در کل میزان تبیین واریانس سرمایه روانشناختی 0.261 - به دست آمد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری تحصیلی را پیش بینی می‌کند. و در نهایت اینکه متغیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در بازداری و حوزه گوش به زنگی بیش از حد به طور مستقیم 0.122 - از واریانس سرمایه روانشناختی و متغیر محدودیت‌های مختل 0.096 - از واریانس سرمایه روانشناختی را تبیین می‌کند. میزان تاثیر غیر مستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه محدودیت‌های مختل و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری در تبیین واریانس سازگاری تحصیلی از طریق سرمایه روانشناختی نیز به ترتیب به میزان 0.031 و 0.040 می‌باشد. لذا بر اساس نتایج ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری تحصیلی را پیش بینی می‌کند. در سایر موارد روابط مستقیم و غیر مستقیم وکل از نظر آماری معنادار نبود.

بحث و نتیجه گیری :

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین طرحواره های ناسازگار اولیه و سازگاری با آموزشگاه و نقش واسطه ای سرمایه روانشناختی انجام گرفت. نتایج این پژوهش که در مورد رابطه طرحواره های ناسازگار حوزه های طرد/بریدگی، دیگر جهت مندی، گوش به زنگی بیش از حد/بادازی، محدودیت های مختل / خودگردانی و عملکرد مختل با سازگاری با آموزشگاه که با استفاده از پرسشنامه تصویری طرحواره کودک (DISC) و پرسشنامه سازگاری اجتماعی سینها و سینگ با تدوین شش فرضیه و استفاده از ماتریس همبستگی پیرسون انجام گرفته و تماما تایید شد. نتایج حاصل از آزمونها نشان داد که رابطه بین نمره ی کل طرحواره های ناسازگار اولیه با سازگاری با آموزشگاه در نمره کل منفی و معنادار است. همچنین نتایج این بخش از مطالعه نشان داد که بین همه مولفه های طرحواره های ناسازگار اولیه در پنج حوزه با مؤلفه های سازگاری با آموزشگاه (سازگاری اجتماعی، سازگاری عاطفی و سازگاری تحصیلی) رابطه منفی و معنادار وجود دارد. البته لازم به ذکر است که خودتحول نیافته/گرفتار با سازگاری اجتماعی رابطه منفی و معنادار داشته ولی با مولفه های سازگاری عاطفی و تحصیلی رابطه معناداری ندارد.

برای تبیین این نتایج می توان از مفاهیم طرحواره های ناسازگار اولیه یاری جست. همانطور که قبلا نیز بیان شد، طرحواره ها قالب های فکری هستند که از شناخت ها، هیجان، علائم فیزیولوژیک و خاطرات تشکیل شده اند. با توجه به این که طرحواره ها بسیار عمیق و ناخواه هستند، می توانند بر روابط و باور های دانش آموزان در مدرسه تاثیر گذارند. طرحواره های ناسازگار اولیه می توانند نقش مخربی بر روابط با همسالان، معلمان و نیز عملکرد تحصیلی داشته باشند. برای مثال دانش آموزانی که طرحواره بی اعتمادی/ بدرفتاری دارند، به دیگران اعتماد نکرده و وارد روابط دوستی عمیق نخواهند شد و یا دانش آموزان دیگر را مورد آزار قرار می دهند و همچنین دانش آموزانی که طرحواره رهاشدگی دارند، در مدرسه اضطراب جدایی را بیشتر تجربه خواهند کرد و در روابط خود با دیگران حسادت و چسبندگی را تجربه می کنند. در مجموع می توان بیان کرد که طرحواره های ناسازگار اولیه تاثیرات عمیقی بر روابط دانش آموزان و عملکرد تحصیلی آنها دارد و درمان این طرحواره ها می تواند بر سازگار شدن آن ها با آموزشگاه تاثیرات مثبتی ایجاد کند.

در بخش دوم مطالعه به تبیین الگوی پراکندگی نمرات سازگاری با آموزشگاه از طریق متغیرهای طرحواره های ناسازگار اولیه از طریق سرمایه روانشناختی با تدوین سه فرضیه جدید اقدام و از روش مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شد. بر اساس نتایج بدست آمده هر سه فرضیه طرح شده تایید و می توان چنین عنوان نمود که متغیر سرمایه روانشناختی نقش واسطه ای در رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه در هر سه حوزه، شامل: طرد/بریدگی، بازداری/گوش بزننگی مفرط و خودگردانی/عملکرد مختل و سازگاری با آموزشگاه ایفا می کند و مدل مفروض تحقیق، برازنده مناسبی برای داده های جمع آوری شده است.

نتایج تحلیل مسیر در این بخش نشان دادند که طرحواره های ناسازگار اولیه در حوزه های طرد/بریدگی، خودگردانی/عملکرد مختل و گوش به زنگی بیش از حد/بازداری به طور غیر مستقیم از طریق سرمایه روانشناختی، سازگاری اجتماعی، سازگاری عاطفی و سازگاری تحصیلی را پیش بینی می کند. در سایر حوزه های طرحواره های ناسازگار اولیه روابط مستقیم و غیر مستقیم از نظر آماری معنادار نمیباشد.

لذا با توجه به معنا دار بودن نقش واسطه گری سرمایه روانشناختی در مدل مفروض ما می توان گفت که طرحواره های ناسازگار اولیه هم به صورت مستقیم و هم غیرمستقیم و به واسطه متغیر سرمایه روانشناختی می توانند سازگاری با آموزشگاه در فرد را تحت

تأثیر قرار دهند. بدین معنی که طرحواره‌های ناسازگار اولیه فرد بر سرمایه روانشناختی او اثر منفی گذاشته و از این طریق، میزان سازگاری در فرد کاهش می‌یابد و برعکس.

در پایان با توجه به این که مفهوم سرمایه روانشناختی که یک سازه متعلق به روانشناسی مثبت‌گرا بوده و ابعاد آن که شامل امید، خوش‌بینی، تاب‌آوری و خودکارآمدی است و این چهار سازه از اجزای تشکیل‌دهنده طرحواره‌های مثبت می‌باشند، می‌توان نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر را هم راستا با تحقیقات مشابه در رشد طرحواره درمانی با کمک روانشناسی مثبت‌گرا و توسعه طرحواره‌های مثبت دانست.

از محدودیت‌های پژوهش‌های حاضر می‌توان به استفاده از پرسشنامه‌های خودگزارشی، تعداد زیاد سوالات و اجبار به اجرای یکباره آزمون از طرف مدارس که بعضاً منجر به خستگی دانش‌آموزان می‌شد اشاره نمود. لذا پیشنهاد میشود که در مطالعات بعدی نیز علاوه بر پرسشنامه، از مصاحبه نیز جهت گردآوری داده‌ها استفاده شده و ضمن کنترل وضعیت اجتماعی-اقتصادی، بافت فرهنگی و مذهبی شرکت‌کنندگان پژوهش، تفاوت‌های جنسیتی در طرحواره‌های ناسازگار اولیه، سازگاری با آموزشگاه، و سرمایه روانشناختی نیز مورد بررسی قرار گیرد.

منابع و ماخذ:

- آباقری، نوشین (۱۳۹۶). پیش‌بینی سازگاری اجتماعی کودکان کار بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه. سومین کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی، روانشناسی و علوم اجتماعی. تهران.
- اکبری بورنگ، محمد، دلاکه، محمدحسن، صابری، رضا، و یاسبلاغی، بهمن. (۱۳۹۵). اثربخشی برنامه درسی مبتنی بر درمان شناختی رفتاری بر افزایش میزان خودکارآمدی و تاب‌آوری بیماران تحت درمان نگهدارنده متادون. *فصلنامه اعتیاد پژوهی سوء مصرف مواد*، ۱۰(۲)، ۱۰۳-۱۱۷.
- بردبار طارمسری، قمر (۱۳۹۱). *اثربخشی آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی بر سازگاری عاطفی، اجتماعی و آموزشی دختران دبیرستانی خانواده‌های ایتارگر*. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.
- پارسافر، فاطمه، اخوت، علی محمد، و ناظمی، بتول. (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان. نخستین همایش ملی تازه‌های تعلیم و تربیت در نظم آموزشی ایران دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردکان، ۱۱-۱.
- پارسامهر، مهربان، و حدت، الهه (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی دانشجویان. *فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)*، ۱۱(۲)، ۹۴-۶۵.
- تمنائی‌فر، محمدرضا، و منصورنیک، اعظم. (۱۳۹۲). پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های سازگاری در دانش‌آموزان. *فصلنامه علوم رفتاری*، ۵(۱۵)، ۲۵-۳۹.
- دانشمند خوراسگانی، مینا، و یوسفی، زهرا (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش گروهی اصلاح سبک فرزندپروری بر اساس اصلاح طرح‌واره‌های ناسازگار به مادران بر بهبود مشکلات رفتاری کودکان پیش‌دبستانی. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۱۸(۴)، ۷۱-۶۲.

• سجادی، سیده نسیم، گل محمدیان، محسن، و حجت‌خواه، محسن (۱۳۹۵). اثربخشی طرحواره‌درمانی بر سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دختر. *پژوهش‌های مشاوره، ۱۵(۵۸)*، ۵-۱۷.

- Chaplin, JP. Dictionary of psychology. Second edition. New York: Dell; ۱۹۸۵.
- Loose, Christof. (۲۰۱۶). Schema therapy with children and adolescents- a conceptual and evidence- base overview. *Z Kinder Jugendpsychiatr Psychother (۲۰۱۶)*. ۲۷، ۲۲-۴۸.
- Alam, M. (۲۰۱۶). Social Adjustment and Social Maturity As Predictors Of Academic Achivement Among Adolescents. *International Jurnal of Informative & Futuristic Research*, ۴۴۹۵-۴۵۰۷.
- Bachem, R., & Casey, P. (۲۰۱۸). Adjustment disorder: a diagnosis whose time has come. *Journal of Affective Disorders*, ۲۲۷، ۲۴۳-۲۵۳.
- Becker, S. P. (۲۰۱۴). External validity of children's self-reported sleep functioning: associations with academic, social, and behavioral adjustment. *Sleep Medicine*, ۱۵(۹)، ۱۰۹۴-۱۱۰۰.
- Carmona-Halty, M., & Schaufeli, W. b., & Salanova, M. (۲۰۱۹). Good Relationship, Good Performance: The Mediating Role of Psychological capital – A thtee- Wave Study among Students. *Frontiers in Psychology*, Doi: ۱۰، ۳۳۸۹Ifpsyg. ۲۰۱۹، ۰۰۳۰۶.
- Chi, S. A., & Kim, S., & Kim, N. H. (۲۰۱۸). A study of school adjustment related variables of young children. *South African Journal of Education*, ۳۸(۲)، ۱-۹.
- Dilek, Saritas-Atalar., & Ayse, Altan- Atalay. (۲۰۱۸). Differential roles of early maladaptive schema domains on the link between perceived parenting behaviors and depression, anxiety, and anger.
- Gautman, V., & Ningthoujam, S., & Singh, T. (۲۰۱۹). Impact of Psychological Capital on Well- Being of Management Students. *Theoretical Economics Letters*, ۲۰۱۹، ۹، ۱۲۴۶-۱۲۵۸.
- Gonzalez-Jimenez, A. J., & Hernandez-Romera, M. (۲۰۱۴). Early Maladaptive Schema in adolescence: A quantitative study. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*. ۱۳۲(۲۰۱۴) ۵۰۴-۵۰۸.
- Lee, W. K., & Kim, M., & Yun, K. (۲۰۱۸). The Influence of Parents, Peers, and Relationships with Local Children Center Teachers on School Adjustment of Adolescents with Low Income Use at Regional Children's Center: Mediating Effect of resilience. *Korean Family Welfare*, ۲۳ (۴)، ۶۳۳-۶۵۲.
- Liran, B. H., & Miller, P. (۲۰۱۷). The role of psychological capital in academic adjustment among university students. *Journal of Happiness Studies*, ۸، ۱-۱۵.
- Loose, Christof. (۲۰۱۶). Schema therapy with children and adolescents- a conceptual and evidence- base overview. *Z Kinder Jugendpsychiatr Psychother (۲۰۱۶)*. ۲۷، ۲۲-۴۸.
- McBrien, J., & Dooley, K., & Birman, D. (۲۰۱۷). Cultural and academic adjustment of refugee youth: Introduction to the special issue. *International Journal of Intercultural Relations*, ۶۰، ۱۰۴-۱۰۸.
- So-Young, K., & HyunJi, K., & SangSoo, L. (۲۰۱۸). The effect of social empowerment and resilience on school adaptation and maladjustment. *learner-centered curriculum Education*, ۱۸(۸)، DOI: ۱۰، ۲۲۲۵۱/jlcci. ۲۰۱۸، ۱۸، ۱۸، ۴۷۷
- Veysi, N., & Rostami, M., & khaksar, M. (۲۰۱۵). Maladaptive Schema and Affective Control in Students with Learning Disability: Benefits of Mindfulness-Based Cognitive Therapy. *Iranian Rehabilitation Journal*, Vol. ۱۳، Issue ۳، autumn ۲۰۱۵

Relationship between early maladaptive schemas and school adaptation: The mediating role of psychological capital

Abstract :

Adaptation to schools today has a special role in the emotional, cognitive and educational development of children and can have a significant impact on their future and career choices, so to investigate the mediating role of psychological capital in the relationship between Initial maladaptive schemas and school adaptation, this study was performed. For this purpose, a sample with a cluster random method that includes ۴۰۸ seventh and eighth grade students, girls and boys high school in the second district of Tehran was selected and the required information was collected using standard questionnaires. Was collected and analyzed using Pearson correlation matrix and structural equation modeling. The results of correlation matrix study showed that there is a significant and inverse relationship between the total score of early maladaptive schemas in all areas and adaptation to the school and a significant and positive relationship between the total score of psychological capital and adaptation to the school in the total score. In addition, the results of the structural modeling test to measure indirect relationships also showed that early maladaptive schemas can indirectly predict social, emotional, and academic adjustment through psychological capital. Therefore, considering the importance of the study period and students' adaptation to the school and its impact on students' future, these results are more important and due to the learnability of the components of psychological capital, it can be used to reduce the destructive role of schemas. Incompatibility helped in adapting to the school.

Keywords: School adaptation, psychological capital, early maladaptive schemas, students